

Inzicht in scheidingssituaties met de TS

Triagelijst Scheidingssoort

Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid in het zorgen voor passende ondersteuning voor gezinnen die te maken hebben met (complexe) scheidingsproblematiek. Deze gezinnen komen op verschillende manieren onder de aandacht van gemeenten. Dit kan bijvoorbeeld zijn via het lokale team, Veilig Thuis (VT), Gecertificeerde Instellingen (GI), de Raad voor de Kinderbescherming, het onderwijs, een scheidingsloket (zoals Kenniscentrum Kind en Scheiding) of de jeugdgezondheidszorg.

Op verschillende plekken wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan het signaleren van relatie- en scheidingsproblematiek. Er is geen algemeen gebruikt instrument. Triage kan helpen om risicofactoren en onderliggende problemen vroegtijdig te signaleren, en zo (stapeling van) zorg te voorkomen. Het maakt het mogelijk om snel in te schatten welke gezinnen extra steun nodig hebben, zodat passende hulp en informatie tijdig geboden kunnen worden.

Het Leernetwerk Kind & Complexe Ouderrelaties is een samenwerkingsverband in de regio's Midden-Holland, Holland Rijnland en Haaglanden. Regiobreed werken betrokkenen vanuit verschillende perspectieven aan een meer gedeelde aanpak van scheidingsproblematiek. Daarbij wordt met elkaar verkend in hoeverre de kansrijke elementen uit het eerdere Rijksprogramma Scheiden zonder Schade (en vervolg 'Een goed begin') regionaal breder inzetbaar zijn. Leidend principe hierin is het werken vanuit vertrouwen en verbinding; met elkaar in de regio, maar ook met en door ouders en gezinnen.

Leernetwerk Kind & Complexe Ouderrelaties:

AMBITIE: VANUIT EEN GEMEENSCHAPPELIJKE VISIE EN TAAL, LEREN, WERKEN EN INNOVEREN RONDOM SCHEIDING.

Meer informatie op:
www.werkplaatsamen.nl

Binnen het regionale leernetwerk bestaat de behoefte aan een gemeenschappelijke taal en aanpak in het signaleren van relatie- en scheidingsproblematiek en/of in conflictdiagnostiek bij scheiding. Waar ligt bijvoorbeeld de grens tussen een scheidingsvraagstuk en onveiligheid? Wanneer is welke ondersteuning passend?

Er zijn hiervoor verschillende wel- en niet-scheidingsspecifieke instrumenten (KPMG, 2020). De Triagelijst Scheidingssoort (TS; De Vries, 2024) is een van die instrumenten. Dit instrument lijkt goed aan te sluiten bij de ambities en visie van het leernetwerk en daarom volgden professionals van verschillende organisaties in het leernetwerk de opleiding (Triagist-Verwijzer) voor gebruik van dit instrument. Deze factsheet gaat over hun ervaringen met de TS in de context van hun beroepspraktijken.

De TS: Interactiemeting en conflictdiagnostiek

De TS is bedoeld om professionals te helpen ouders te begeleiden tijdens en na een scheiding. Het doel is inzicht te krijgen in de emoties, gedachten en gedragingen van beide ouders. Ouders vullen apart 'dynamische vragen' in; waarbij de antwoorden van de ene ouder betekenis krijgen in het licht van de antwoorden van de andere ouder. Dit stimuleert reflectie over ideeën, meningen, normen, waarden en emoties, teneinde bij te dragen aan bewustwording en constructievere communicatie tussen ouders.

Het instrument onderzoekt risicofactoren die kunnen leiden tot intense en chronische conflicten, zoals schadelijke stress en contactverlies. Dit gebeurt door middel van feitvragen, interactievragen en risicovragen, verdeeld over tien rubrieken. Deze rubrieken omvatten onder andere de algemene situatie van de ouders, werk en inkomen, regelingen omtrent ouderschap, culturele verschillen, en (de impact van) traumatische gebeurtenissen.

Ter illustratie, twee dynamische vragen:

Voor hoeveel procent wil je scheiden?

Voor hoeveel procent wil de andere ouder scheiden, denk jij?

De antwoorden op de TS worden door de ouders samen met de professional besproken. Op basis van de ingevulde vragenlijsten wordt de mate van conflict tussen de ouders bepaald, aangeduid met een van drie scheidingscategorieën:

1. Harmoniescheiding (lage conflictgraad)
2. Conflictscheiding (middel tot hoge conflictgraad)
3. Blokkadescheiding (hoge conflictgraad)

Onderzoek naar de TS

TNO deed onderzoek naar de TS in het kader van een Klein-maar-Fijn project van het Leernetwerk Kind & Complexe Ouderrelaties van Werkplaats SAMEN. Via semi-structureerde interviews zijn verwachtingen en ervaringen met het inzetten van de TS verzameld bij zeven professionals:

- drie professionals uit het preventieve veld (scheidingsloket) – maatschappelijk deskundigen / gezinsvertegenwoordigers (TS toepassing binnen procesbegeleiding aangaande ouderschap na scheiding),
- één professional uit de specialistische jeugdhulp – gedragswetenschapper,
- twee professionals van de Raad voor de Kinderbescherming – kernfunctionaris en medewerker adviesteam (TS afname voorafgaand aan de jeugdbeschermingstafel),
- één professional van Veilig Thuis – gedragswetenschapper (onderzoek Veilig Thuis).

Ervaren kansen en mogelijke aandachtspunten of kaders voor verdere toepassing in de praktijk vatten we samen op de achterkant van deze factsheet.

Eerste inzichten en verwachtingen in het gebruik van de TS

Bron	Kansen
Preventieve veld	- De TS biedt een gestructureerde manier om relevante onderwerpen aangaande scheidingsproblematiek te bespreken. - Bij ouders die in staat zijn tot zelfreflectie en reflectie op de ander, signaleren professionals een verbeterde onderlinge samenwerking en een constructievere visie op het gezamenlijk ouderschap na de scheiding - Professionals ervaren na het inzetten van de TS verbeterde communicatie en begrip tussen ouders.
Specialistische jeugdhulp	- Naar verwachting draagt de TS bij aan efficiëntere gesprekken door snelle identificatie van kern problemen. - De visuele weergave van de (interactievragen van de) TS kan ouders helpen om inzicht te krijgen in hoe de andere ouder naar bepaalde situaties kijkt in verhouding tot hun eigen perspectief.
Raad voor de Kinderbescherming	- Professionals ervaren na het inzetten van de TS verbetering van wederzijds begrip en communicatie tussen ouders. - Er wordt meerwaarde van de TS verwacht bij vroegtijdige inzet bij scheidingen: ten behoeve van betere samenwerking tussen ouders. - Professionals ervaren na het inzetten van de TS nieuwe inzichten bij ouders en verheldering van blinde vlekken voor ouders. - De TS wordt als helpend ervaren door focus op zelfreflectie en bespreking van belangrijke onderwerpen.
Veilig Thuis	Het gebruik van de TS kan volgens de professional alleen helpend zijn wanneer na veiligheidsonderzoek (bijv. middels de MASIC) blijkt dat het bij beide ouders voor de kinderen veilig is en dat beide ouders voor de andere ouder veilig zijn. Het heeft dan de voorkeur om de TS als start van hulp in vrijwillig kader in te zetten om het gesprek over gezamenlijk ouderschap op te starten.

De kansen in bovenstaande tabel zijn gebaseerd op een eerste indruk van leden van het regionale leernetwerk. Het betreft deels verwachtingen; de (getrainde) professionals van specialistische jeugdhulp en Veilig Thuis hadden het instrument (nog) niet ingezet. De professional van Veilig Thuis gaf bijvoorbeeld aan de TS niet te gaan gebruiken, omdat de taak van Veilig Thuis ligt bij het inschatten en onderzoeken van de veiligheid van de betrokken ouders en kinderen. De professionals noemden een aantal uitdagingen welke mogelijke aandachtspunten of kaders kunnen scheppen voor verdere toepassing van de TS in de praktijk. We beschrijven ze in het kader hieronder.

Aandachtspunten en kaders bij gebruik van de TS in de praktijk

Leden van het leernetwerk zien mooie kansen voor de inzet van de TS in het preventieve voorveld, waar het gebruik van het instrument door hen als het meest passend lijkt te worden ervaren. Het instrument kan daar naar verwachting bijdragen aan vroegtijdige signalering van scheidingsproblematiek en tijdige passende ondersteuning, hetgeen essentieel is om escalatie te voorkomen. Er worden ook mogelijkheden gezien voor kansrijke toepassing van de TS in de specialistische jeugdhulp, bij de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis. In die context maakt het gebruik potentieel gericht adviseren en doorverwijzen mogelijk en zorgt voor een gedeelde taal. Om de TS goed te kunnen inzetten in deze meer specialistische contexten, zijn volgens de geïnterviewde professionals wel enkele kaders of aandachtspunten van belang:

- Training en deskundigheidsbevordering:** Het gebruik van de TS vraagt voorafgaand training en bij verdere toepassing intervisie.
- Inbedding in bestaande processen:** De inzet van de TS moet afgestemd worden op bestaande werkprocessen, zoals bijvoorbeeld de jeugdbeschermingstafel, om overbelasting van ouders en professionals te voorkomen.
- Tijd en ruimte voor verdieping:** Beperkte tijd kan ten koste gaan van de kwaliteit van het gesprek over antwoorden op de TS. Ruimte voor reflectie en toelichting is noodzakelijk, zeker bij complexere casuïstiek.
- Toegankelijkheid:** Er is aandacht nodig voor begrijpelijke taal om te voorkomen dat onduidelijkheid of discussie ontstaat over de interpretatie van vragen en antwoorden, vooral bij ouders die geen of beperkt Nederlands spreken.
- Afwegen inzetten passend instrument:** Het is belangrijk dat per casus wordt afgewogen welk instrument het meest passend is. Voor het onderzoek bij Veilig Thuis gaf de professional bijvoorbeeld aan de voorkeur te hebben voor de MASIC, vanwege de feitelijke insteek aangaande veiligheid. De TS heeft echter niet veiligheid als primaire focus, maar richt zich op interactie tussen ouders en het signaleren van conflicten tijdens en na de scheiding.

Contactgegevens

Mariska Klein Velderman
 Mariska.kleinvelderman@tno.nl

Meinou Theunissen
 Meinou.theunissen@tno.nl

Lieke de Jong
 Lieke.dejong@tno.nl

TNO
Afdeling Child Health
Sylviusweg 71
2333 BE Leiden
 www.tno.nl

WERKPLAATS
SAMEN